

na které skutek byl spáchán, nebo soud rakouského přístavu, ve kterém loď přistane, nebo konečně soud toho místa, kde pachatel byl postižen. Ohledně trestných činů spáchaných ve vodách rakouských příslušným jest soud místa, kde skutek byl spáchán. Trest ukládá se, ač nevydá-li se pachatel státu cizímu, bez ohledu na státní občanství pachatelovo a na místo spáchaného činu; trest vytrpěný v cizině se vpočte.

Kabotáž znamená v širším slova smyslu plavbu pobřežní a pobřežní obchod. Dříve byla povolena toliko lodím domácím. V novější době stala se však kabotáž volnou hlavně smlouvami mnohých států; pařížská konference prohlásila, že za války nepřipouští se obmezení kabotáže státy neutrálními. Rakouská plavba námořská dělí se na plavbu pobřežní — kabotáž — a na plavbu po širém moři. Plavba pobřežní (kabotáž) dělí se zase na malou a na velkou kabotáž. Malá kabotáž opravňovala dříve toliko ku plavbě uvnitř určitého námořského okresu; později připuštěny byly výjimky (dv. d. ze dne 15. prosince 1815 a 6. června 1821, řád kabotážní z roku 1825 a min. výn. ze dne 30. července 1850 č. 347 ř. z.). Malá kabotáž jest nyní rozšířena na celé adriatické moře (výn. ústř. úřadu ze dne 7. února 1854, č. 8 z. z. pro Dalmacii; nař. min. nám. ze dne 29. července 1863, č. 69 ř. z.; nař. min. obch. ze dne 31. ledna 1854 č. 2013). Plavci, kteří provozují malou kabotáž a chtějí provozovati kabotáž takto rozšířenou, jakož i ti, kdož budoucně lodivody této rozšířené kabotáže státi se chtějí, musí míti k tomu svolení úřadu přístavního a námořského úřadu zdravotního, za kterýmž účelem musí vykázati:

- a) dokonaný rok dvacátý,
- b) bezúhonný život,
- c) tříletou skutečnou službu národní buď jako námořníci, kadeti neb lodníci na lodích rakouských a
- d) zkoušku s dobrým prospěchem odbytou.

Každý plavec, který by, nejsa k tomu oprávněn, provozoval malou kabotáž ve zmíněném rozšířeném obvodu, dopouští se přestupku kabotážního řádu. Právo ku provozování plavby pod rakouskou vlajkou udílí se pro malou kabotáž licencemi, pro velkou kabotáž námořními pasy a pro dalekou plavbu patenty. Trestní zákon obsahuje ohledně práva ku kabotáži ustanovení, že právo toto může býti odňato příslušným úřadem tomu, kdo odsouzen byl pro zločin, nebo po případě také pouze pro přečin nebo přestupek; ztrátu tohoto práva vyslovuje ústřední námořní úřad (§§ 30 a 268 tr. z. a § 54 voj. tr. z.). Práva provozovati rozšířenou kabotáž pozbývá se odsouzením pro zločin (čl. II b. min. nař. ze dne 29. července 1863 č. 69 ř. z.).

Kalendáře.

I. Právo živnostenské.

Obchod kalendáři patří ku živnostem tiskovým a udílí se tudíž do odvolání pro obvod určitého okresu na základě zvláštní licence úřadu bezpečnosti toho místa, kde obchod má se provozovati (§ 3 tisk. z. ze dne 17. prosince 1862 č. 6 ř. z.). Sporná jest otázka, k jakým živnostem obchod kalendáři patří. Mínění jednotlivých obchodních a živnostenských komor se různí. Některé komory prohlásily, že knihaři nemají potřeby zvláštního živnostenského listu ku provozování obchodu kalendáři, jestliže obdrželi policejní svolení (obchodní a živnostenské komory ve Vídni, Linci a Celovci), kdežto obch. a živnost. komora v Praze knihařům právo ku

prodeji kalendářů odpírá. Též papírníci a obchodníci zbožím galanterním oprávněni jsou provozovati obchod kalendářů, má-li tento ráz živnosti vedlejší a děje-li se v menších rozměrech (obch. a živnost. komora v Chebu). Obchodníkům posvěcenými předměty (devocionáliemi) nemůže býti zakázán prodej katolických kalendářů, když obdrželi licenci úřadu bezpečnosti (obch. a živnost. komora v Linci). Obchodníci smíšeným zbožím a kramáři mohou obyčejné kalendáře prodávati, pokud toho místní potřeba vyžaduje (obch. a živnost. komora v Celovci a Bolzanu), zajisté ale též všichni ti živnostníci, kteří ohlásili živnost dle § 38 živ. ř. Všichni obchodníci kalendářů jsou však povinni opatřiti si zmíněnou licenci úřadu bezpečnosti.

II. Právo poplatkové.

Ustanovení zákona o kolcích a taxách ze dne 27. ledna 1840 byla, co se týká kalendářů, změněna prozatímním ustanovením císař. pat. ze dne 6. září 1850 č. 345 ř. z.

1. Dle tohoto patentu jsou předmětem poplatku kalendáře určené pro potřebu uvnitř území státního, ať již jsou samostatným celkem aneb jen částí jiných tiskopisů, ať jsou většího či menšího obsahu, na jednom či více listech, ať prodávají se samostatně, neb jako součástka jiných předmětů (§ 1 jmen. pat.). Poplatek, který při všech kalendářích bezvýmínečně obnáší 6 kr. z jednoho exempláře, odvádí se ve formě kolku (§§ 3 a 16 pat. a § 8 císař. nař. ze dne 8. července 1858 č. 102 ř. z.), a sice tam, kde jest úřad se signaturou, v ten způsob, že se kolek vytiskne; jinde se přilepí známka kolková (§ 1 instr. ze dne 20. května 1894 č. 22.769, č. 19 nař. l.). Je-li v některém tiskopisu více kalendářů, musí se též kolek vícekrát zapraviti (výn. min. fin. ze dne 2. dubna 1851 č. 94. ř. z.). (O vybírání kalendářních známek kolkovních viz výn. min. fin. ze dne 15. července 1858 č. 103 ř. z.; o zavedení nové značky výn. min. fin. ze dne 16. ledna 1891 č. 41.708, č. 3 nař. l.).

2. Známká kolková musí se připojiti, sestává-li kalendář toliko z jednoho listu, na přední straně tohoto, sestává-li z více listů, na listě titulním (§ 17 jmen. pat.). Při útržkových kalendářích sluší kolek umístiti buď na zadní pevné stěně, nebo na posledním oddělitelném listu (31. pros.) (§ 21 instr. ze dne 20. května 1894). Dokud nebyl připojen zákonný kolek, nesmí se kalendáře jako zboží prodejné ani do obchodu dáti, ani jiné osobě odevzdati (§ 18 jmen. pat.).

3. Poplatek tento zapraviti povinni jsou při kalendářích tuzemských nakladatelé, při kalendářích cizozemských každý, kdokoliv je z ciziny přivezl, nebo kdo je buď pro sebe nebo jiné osoby z ciziny objedná. Dále ručí za zaplacení poplatku ten, kdo kalendář buď nedostatečně neb vůbec nekolkovaný uschovává neb ho užívá, jakož i ten, komu lze přičísti vinu neb účastenství v přestupku zkracování důchodkového (§§ 28 a 29 jmen. pat.). Až do posledního září toho roku, pro který jest kalendář určen, lze poplatek za neprodané kolkované kalendáře, nebylo-li jich užito, tím způsobem nahraditi, že se stejný počet nových kalendářů bezplatně okolkuje (t. zv. překolkování). Této výhody lze však užiti toliko jednou a pro všechny neprodané kalendáře současně. Kolkovní značky na neprodaných kalendářích se v tomto případě u přítomnosti strany prorazí nebo přetrhnou a za příčinou účtování podrží se list titulní a listy, na kterých jest kalendář, ostatní části tiskopisu se však straně navrátí (§ 19 jmen. pat.).

4. Kalendáře určené pro cizinu osvobodí se od poplatku, když je osoba ku zapravení poplatku zavazaná odevzdá nejbližšímu celnímu, kolkovnímu nebo bernímu úřadu, zde poplatek zjistí a vyhoví předpisům platcím pro vývoz tuzemského zboží. Dále jest povinna podati důkaz ve lhůtě bolettou ustanovené, že odeslané zboží hranice státu překročilo (srovnej k tomu násl. spr. s. dv. ze dne 5. listopadu 1889 č. 3532, sb. »Budwinski« č. 4927). Kalendáře z ciziny přivážené a ku potřebě uvnitř státního území určené musí při pohraničním celním úřadě zvláště býti ohlášeny a poplatku podrobeny, aneb musí býti přikázány příslušnému úřadu za příčinou okolkování a zapravení poplatku (o poměru k Uhrám viz nař. min. fin. ze dne 2. října 1868 č. 135 ř. z., §§ 40 a 42, k Bosně a Hercegovině viz zák. ze dne 8. června 1882 č. 99 ř. z.).

5. Přestupky předpisů týkajících se kolku kalendářního trestají se dle předpisů trest. zák. důchodkového (§ 30 jmen. pat.). Bližší ustanovení o kvalifikaci těchto přestupků a o trestech obsahují §§ 31 a 36 jmen. pat.

6. O promlčení práva ku vyměření tohoto poplatku platí ustanovení zák. ze dne 18. března 1878 č. 31 ř. z. (násl. spr. s. dv. ze dne 5. listopadu 1889 č. 3532 sb. »Budwinski« č. 4927).

7. O kolkování a překolkování, o účtování poplatků kolkovních, o signatuře a strojích ku kolkování viz instrukci pro kolkování novin a kalendářů ze dne 20. května 1894 č. 22.769 č. 19 nař. l.

Kanalisace.

Kanály neb stoky jsou umělé průkopy ku přivádění neb odvádění vody za různým účelem. Dle účelu, jemuž stoky slouží, rozeznávají dlužno stoky odváděcí, odvádějí-li zbytečnou vodu, stoky přiváděcí ku př. mlýnské a jiné umělé průplavy ku plavení dříví, ku plavbě lodí a pod. Všechny stoky musí míti příkrý spád, což platí zejména o stokách, které vodu dešťovou neb nečistoty z místa odvádějí.

I. Právo stavební.

Se stanoviska práva stavebního jsou velmi důležitý stoky uliční a domovní, sloužící k odvádění jednak atmosferických srážek, jednak odpadkův a různé nečistoty. Důležitost řádné soustavy kanalisační jmenovitě pro větší města leží na bíledni: počet jednotlivých úmrtí ve městech jeví nápadný poměr k úpravě kanalisace téhož. Řádná kanalisace jest kardinální podmínkou zdárného rozvoje měst a míst hustě obydlených. Většina stavebních řádů ukládá také obcím za povinnost péči o zakládání a udržování odváděcích stok.

Ovšem nelze s druhé strany popřít obtíže, kterých řešení této teprve v novější době důtklivěji se hlásící potřeby vymáhá. Především jsou to obtíže finanční. Dle všeobecného soudu jest však vydání určené na stavbu řádných stok nečistoty odvádějících tak neobyčejně důležitým, že jemu takofka všechna ostatní vydání, pokud se netýkají stejných existenčních podmínek, ustoupiti mají a tudíž nelze se těmito značným, avšak veledůležitým výdajům při sestavování obecního rozpočtu vyhnouti. Dosavadní starší systém stok jest neudržitelným a to jmenovitě ten, kde nečistoty celou sítí menších, pobočných stok z jednotlivých částí města odváděné v jednu hlavní do řeky ústící stoku se svádějí a tím vodu různým životním potřebám sloužící znečišťují. Proto se jeví v novější době snaha po racionelním, zdravotním poměrům hovícím zakládání stok, při čemž se hlavně